

Tématem této diplomové práce jsou morfologické a syntaktické charakteristiky českých číslovek vyjadřujících počet entit, jejich souborů a druhů. Tyto tři významy se vyskytují společně u některých zástupců číslovek základních (dva, osmL číslovek typu čtvero a dvě a číslovek druhových (dvojí, dvoje). Tento společný výskyt tří jmenovaných významů je důvodem, proč jsou pojaty v rámci jedné práce. Cílem této analýzy je na základě prostudování současného jazykového materiálu přispět k obrazu užívání sledovaných typů číslovek v současné češtině.

V první části diplomové práce jsou postupně charakterizovány číslovky základní, číslovky typu čtvero a dvě a číslovky druhové. V druhé části práce je přítomen pohled opačný. Sledujeme v ní, jak se v češtině počítají entity označené jmény s okrajovou distribucí čísla (kalhoty, dveře, nádoby, ovoce, přikývnutí, voda, mouka atd.).

Mnoho jevů, které jsou v této práci v souvislosti s užíváním tří sledovaných typů číslovek popsány, ukazuje na mimořádné postavení slovního druhu číslovky mezi slovními druhy. Jde např. o nenáležité přiřazení různých číslovkových typů k typu pět Ueden a půl metrů) i k typu jeden, dva, tři, čtyři Ueden a půl metr, čtyři celé dva milionyL ustrnování (se čtvero lidmi, s půldruha lánem, za devatery horami), od standardu odchylné skloňování (se čtverm; dveřmi) i zapojování do vyšší větné stavby (pouhých dva a půl roku, dvacet dva lidé zemřeloL doklady nejistoty mluvčích o významu (čtverý místo čtvrtý i čtverný, troje páry místo tři páry) atd. Je tedy dle nás užitečné zachovávat tento slovní druh nejen kvůli významu, ale i kvůli specifickým morfologickým a syntaktickým charakteristikám.